

SAMKEPPNISEFTIRLITIÐ

Mánudagur, 22. ágúst, 2011

Ákvörðun nr. 29/2011

Ósk leigubifreiðastöðvarinnar BSR ehf. um undanþágu frá bannákvæðum samkeppnislaga til að gefa út sameiginlegan ökutaxta fyrir leigubifreiðar sem aka undir merki stöðvarinnar.

I.

Samkeppniseftirlitinu barst erindi frá leigubifreiðastöðinni BSR ehf. (BSR), dags. 30. júní 2011, þar sem óskað er eftir að undanþága BSR til að gefa út hámarksökutaxta fyrir leigubifreiðar sem aka undir merki BSR verði framlengd til 31. desember 2011. Vísar BSR til undanþágu sem BSR fékk með ákvörðun nr. 47/2009, dags. 22. desember 2009, sem gildi til 1. júlí 2011.

Forsaga þessa máls er sú að um langa hríð tóku leigubifreiðastjórar í landinu gjald fyrir akstur í samræmi við gildandi hámarksökutaxta. Hámarksökutaxti leigubifreiða var gefinn út af Bandalagi íslenskra leigubifreiðastjóra (BÍLS), að undangengnu samþykki verðlags- og síðar samkeppnisfirvalda á verðbreytingum.

Ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 4/2006 *Afnám á hámarkstöxtum leigubifreiða sem Bandalag íslenskra leigubifreiðastjóra gefur út, sem birt var 7. febrúar 2006, kvað á um að frá og með 1. maí 2006 skyldi falla úr gildi hámarksökutaxti fyrir leigubifreiðar sem gefinn hafði verið út af BÍLS. Áfrýjunarnefnd samkeppnismála staðfesti ákvörðun Samkeppniseftirlitsins með úrskurði sínum nr. 2/2006. Áréttað var í ákvörðuninni að eftir gildistöku hennar yrði fyrirtækjum sem rækju leigubifreiðar, þ.e. hverjum þeim sem ætti og ræki leigubifreið, hvort heldur sem væri frá leigubifreiðastöð eða á annan hátt, leigubifreiðastöðvum og samtökum leigubifreiðastjóra óheimilt að hafa með sér hvers konar samstarf eða samskipti um ökutaxta og önnur verðlagsmál eða annað sem færi gegn 10. og 12. gr. samkeppnislaga. Með þessari ákvörðun Samkeppniseftirlitsins var fallið frá því fyrirkomulagi að verðlagning fyrir þjónustu leigubifreiða væri miðstýrð.*

Þann 30. júní 2006 birti Samkeppniseftirlitið ákvörðun nr. 23/2006 þar sem fallist var á ósk bifreiðastöðvarinnar Hreyfils, sem er öflugur keppinautur BSR á markaði, um heimild til að fá að gefa út hámarkstaxta fyrir bifreiðastjóra á stöðinni. Heimildin var tímabundin og í henni voru sett skilyrði fyrir undanþágunni sem lutu að því hvaða aðilar tækju ákvörðun um hámarksökutaxtann annars vegar og hvernig hann væri gerður sýnilegur farþegum leigubifreiðanna hins vegar. Með þessari ákvörðun Samkeppniseftirlitsins komst á það fyrirkomulag að leigubifreiðastöðvar gætu stundað samkeppni sín á milli með ólíkri verðlagningu fyrir þjónustu sína.

Í framhaldi af þessu hefur Samkeppniseftirlitið tekið aðrar sambærilegar ákvarðanir þar sem öðrum bifreiðastöðvum á höfuðborgarsvæðinu hefur verið veitt sams konar undanþága, þar á meðal BSR eftir að upphaflega undanþágan féll úr gildi. Þá tók Samkeppniseftirlitið ákvörðun nr. 10/2007, þar sem eftirlitið hafnaði undanþágubeiðni Bifreiðastöðvar Oddeyrar, sem starfar á Akureyri og er eina leigubifreiðastöðin á því takmörkunarsvæði. Áfrýjunarnefnd samkeppnismála staðfesti þessa ákvörðun með úrskurði sínum nr. 3/2007.

II.

Eins og áður segir barst ósk BSR um framlengda undanþágu með bréfi dags. 30. júní 2011. Í bréfi leigubifreiðastöðvarinnar kemur fram að stöðin telji það vera galla á því fyrirkomulagi sem í gildi er, að leigubílstjórnarnir komi sér saman um verð en hins vegar hafi eigendur og stjórn BSR ekkert um það verð að segja, sem viðskiptavinum BSR sé boðið. Þetta fyrirkomulag hafi ekki gengið vel. Hafi stjórn BSR í hyggju að senda Samkeppniseftirlitinu erindi um þetta efni á næstunni. Þá kemur fram að það sé að mati BSR algerlega nauðsynlegt að BSR hafi heimild til að gefa út hámarksökutaxta. Því óskar stöðin eftir framlengdri undanþágu, en óskar jafnframt eftir því að gildistími undanþágunnar verði aðeins til 31. desember nk.

Samkeppniseftirlitið sendi BSR bréf, dags. 4. júlí 2011, og óskaði ýmissa upplýsinga frá félaginu, m.a. um stjórn þess hagsmunafélags sem ákveðið hefur ökutaxta fyrir BSR og eftir afriti af þeim hámarksökutöxtum sem leigubifreiðar BSR hafa ekið eftir frá því að undanþágan var síðast veitt.

Bréfi Samkeppniseftirlitsins til BSR var svarað af Verðlagsnefnd BSR með bréfi, dags. 15. júlí 2011. Með bréfinu komu umbeðnar upplýsingar. Þá er ósk um undanþágu ítrekuð í bréfinu.

III.

Í 10 gr. samkeppnislaga kemur fram að allir samningar og samþykktir milli fyrirtækja, hvort sem þær eru bindandi eða leiðbeinandi, og samstilltar aðgerðir sem hafa að markmiði eða af þeim leiðir að komið sé í veg fyrir samkeppni séu bannaðar. Í 12 gr. samkeppnislaga kemur fram að samtökum fyrirtækja sé óheimilt að ákveða samkeppnishömlur eða hvetja til hindrana sem bannaðar séu samkvæmt lögnum. Í 15. gr. samkeppnislaga er kveðið á um heimildir Samkeppniseftirlitsins til þess að veita undanþágur frá bannákvæðum 10. og 12. gr.

Lýsa má aðstæðum á þeim mörkuðum sem mál þetta snertir á eftirfarandi hátt. Um er að ræða tvo markaði, þ.e. markað sem leigubifreiðastöðvar starfa á annars vegar og markað sem leigubifreiðastjórar starfa á hins vegar. Að mati Samkeppniseftirlitsins afmarkast báðir þessir markaðir á sama hátt landfræðilega, þ.e. landfræðilegur markaður bæði bifreiðastöðva og bifreiðastjóra er að mati eftirlitsins hinn sami í þessu máli, sbr. reglugerð nr. 397/2003 með síðari breytingum þar sem kveðið er á um fjölda leigubifreiðastjóra á svonefndu takmörkunarsvæði sem nær yfir höfuðborgarsvæðið og Suðurnesin. Rök geta staðið til þess að Suðurnesin tilheyri að vissu marki sérstökum landfræðilegum markaði, en ekki er ástæða til að taka afstöðu til þess í málinu. Á þessu takmörkunarsvæði starfa nú fimm leigubifreiðastöðvar. Þær eru Bifreiðastöðin Hreyfill,

Bifreiðastöð Reykjavíkur (BSR), Borgarbílastöðin, Borgarleiðir og A – stöðin. Þá starfa að jafnaði um 560 leigubifreiðastjórar á svæðinu.

Upplýsingar frá Vegagerðinni um leigubifreiðastjóra á þessu takmörkunarsvæði gefa til kynna að markaðshlutdeild BSR sé á bilinu 15 – 20% en markaðshlutdeild Hreyfils, stærstu leigubifreiðastöðvarinnar, sé á hinn bóginn á bilinu 60 – 70% ef miðað er við fjölda leigubifreiða sem aka undir merkjum stöðvanna. Um nánari lýsingu á aðstæðum á mörkuðum þessum vísast til ákvörðunar nr. 47/2008.

IV.

Samkeppniseftirlitið telur að þær forsendur sem lágu til grundvallar fyrri undanþágu með ákvörðun nr. 47/2008 séu enn til staðar. Rétt er að taka fram að Samkeppniseftirlitið telur að úr ýmsu þurfi að bæta til þess að virk samkeppni fái betur þrífist á markaðnum. Að mati stofnunarinnar má rekja helstu ástæður þess að eðlileg samkeppni fær ekki þrífist nægjanlega til þess laga- og regluverks sem gildir um leigubifreiðaaakstur hér á landi, sbr. álit stofnunarinnar nr. 2/2007, *Samkeppnishömlur á markaði fyrir leigubifreiðar sem leiða af ákvæðum laga og reglna um leigubifreiðar*.

Með vísan til framanritaðs og einnig með vísan til nánari umfjöllunar í ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 33/2007 telur Samkeppniseftirlitið forsendu á grundvelli 15. gr. samkeppnislaga til þess að veita tímabundna undanþágu í máli þessu.

Telur Samkeppniseftirlitið rétt að veita BSR heimild, með neðangreindum skilyrðum, til að gefa út og birta hámarksökutaxta fyrir bifreiðastjóra sem aka undir merkjum bifreiðastöðvar BSR til 31. desember 2011. Skilyrði fyrir heimild þessari eru eftirfarandi:

- 1) Að ákvörðun um hámarksökutaxta fyrir leigubifreiðastjóra á BSR sé tekin af hagsmunafélagi leigubifreiðastjóra á BSR.
- 2) Að hámarksökutaxti sá sem ákveðinn verður af hagsmunafélaginu verði prentaður með stóru og auðlæsilegu letri á spjald. Á spjaldið skal einnig fest auðkenni bifreiðastöðvar BSR. Spjald þetta skal vera plastað þannig að allar upplýsingar sem á því standa séu undir plastinu. Spjaldið skal vera tryggilega fest á áberandi stað í leigubifreiðinni þannig að það blasi við farþegum hennar.

Fyrri skilyrðið hefur þann tilgang að tryggja að ákvörðun um hámarksökutaxta sé tekin af félagi leigubifreiðastjóranna sjálfra, en ekki af öðrum aðilum, s.s. bifreiðastöðinni sem veitir bifreiðastjórnum þjónustu. Síðara skilyrðið hefur þann tilgang að tryggja það, gagnvart farþegum, að sá taxti sem ekið er eftir sé að hámarki hinn samræmdi taxti BSR sem nýtur undanþáguheimildar Samkeppniseftirlitsins. Samkeppniseftirlitið telur rétt að benda á að berist stofnuninni síðar ósk frá BSR um að undanþága þessi verði framlengd enn frekar munu ofangreind skilyrði og hugsanlega önnur skilyrði koma til skoðunar.

V.

Ákvörðunarorð:

„Með heimild í 15. gr. samkeppnislaga nr. 44/2005 veitir Samkeppniseftirlitið leigubifreiðastöðinni BSR heimild til að gefa út hámarksökutaxta fyrir bifreiðastjóra sem aka undir merkjum BSR. Heimildin sem veitt er til 31. desember 2011 er bundin eftirfarandi skilyrðum:

- 1) Að ákvörðun um hámarksökutaxta fyrir leigubifreiðastjóra á BSR sé tekin af hagsmunafélagi leigubifreiðastjóra á BSR.**
- 2) Að hámarksökutaxti sá sem ákveðinn verður af hagsmunafélaginu verði prentaður með stóru og auðlæsilegu letri á spjald. Á spjaldið skal einnig fest auðkenni leigubifreiðastöðvar BSR. Spjald þetta skal vera plastað þannig að allar upplýsingar sem á því standa séu undir plastinu. Spjaldið skal vera tryggilega fest á áberandi stað í leigubifreiðinni þannig að það blasi við farþegum hennar.“**

Samkeppniseftirlitið

Páll Gunnar Pálsson